

Sámi allaskuvla
Sámi University College

OAHPPOPLÁNA

Sámeigiella praktihkalaš dilis – Álgoeahppu 2. oassi

Sámi Language in practical situation
– Introduction 2. part

15 oahppočuoggá/15 ECTS-čuoggát

Oahppoplána dohkkehuvvon oahppostivrras áššis OS 33/08 30.4.2008

Prorektor lea dohkkehan rievdadusaid 31.10.2008

Dutkan ja oahppostivra jodiheadji dohkkehan rievdadusaid 9.11.2009

Sámi allaskuvlla Dutkan ja oahppostivrra jodiheadji dohkkehan rievdadusaid
mearrádusnotáhtain 5.1.2011

1. Fága namma

Sámegeiella praktihkalaš dilis – Álgoeahppu 2. oassi
Sámi Language in practical situation – Introduction 2. part

2. Oppalaš dieđut oahpu birra

Fága/oahppoovttadaga koda	SAAL2
Man dási oahppu	Álgoeahppu. Oahppu ii lohko oassin bachelorgrádas
Galle čuoggá	15 oahppočuoggá/ 15 ECTS-čuoggát
Galle lohkanbaji	Oasseáiggis ovttá lohkanbajis
Mo oahpahus lágiduvvo	Lágiduvvon oahpahus lea birrasiid 150 diimmu. Studeanta galgá iešheanaláččat bargat nuppi dan mađe.

3. Makkár oahppoprográmmain lea dát oassin

Maŋŋil dán oahpu sáhtta joatkit *Sámegeiella lohkanbadjeoahpuin*. Dát oahput addet vuoddu álgit Sámi allaskuvlla eará oahpuide main gáibiduvvo dihto sámegeielgelbbolašvuotta.

4. Sisaváldingáibádusat.

Ohccis galgá leat sámegeiela máhttu mii vástida Sámegeiella álgoeahppu 1 oahppanjoksosiid. Oahppu lea álggahalliide ja daidda geain lea passiiva giella muhto eai hálldaš njálmmálaš giela. Sisaváldimis deattuhuvvo joavkku oktiibidjan. Oahpposajit sáhttet várrejuvot lonuhallan- ja stipeandastudenttaide

5. Oahpahusgiella

Sámegeiela geavaheapmi deattuhuvvo ja geavahuvvo álggu rájes.

6. Sisdoallu

Gulahallanbiras láchčojuvvo geavatlaš doaimmaide. Studeanttat sámastit gaskaneaset ja oahpaheddjiiguin bargadettiin. Guovddáš oahppotemat čatnasit sámi árbevieruide, birgejumiide ja duovdagiidda. Temáid láidestanbajilčállagat leat:

Lagašbiras

- báikedoallu ja huksehusat
- bivut
- servvoštallan ja bálvalusdilálašvuodát

Birgen

- áigedoahpagat (diibmu, jándor, mánut, jahkeáigodagat)

- dálki, johtin ja dádjadeapmi
- luondduvalljodagat
- sámi árbevirolaš birgenlágít

Servodatlaš dilálašvuodát

- dáidda, duodji, girjjálašvuotta, osku ja juoigan
- sámeielat bargo- ja kulturásahusat
- media ja eará gulahallangaskaoamit

Njálmmálaš gulahallamis giehtalagaid geavatlaš doaimmaiguin iešguđet birrasiin hábmejuvvojit álkis cealkagat. Dalle hárbhallat sátneluohkáid sojahanminstariid ja dássemolsašumiid ja guoskkahit dábálemos suorggideamiid.

7. Oahppanjoavssus - máhtolašvuotta

Maŋŋil čađahuvvon oahpu studeanta

- hálddaša álkis ságastallamiid mat gusket beaivválaš gulahallamiid
- máhtá mitalit oanehaččat maid son ja earát birrasasis leat bargame, barge ja leat bargan ja maid áigu/sáhtá/máhtá bargat
- lea dihtomielalaš sámegeiela čanastagain sámi árbevieruin, birgejumiin ja luondduin
- Gulahallat dábálaš ságastallamiid oktavuodas árgabeai dilis lagasbirrasis ja muhtun servotlaš diliin
- oaidná vejolašvuodaid ieš leat mielde várjaleame sámegeiela sámegeielagiid fárus buotlágan gulahallandilálašvuodain

8. Oahppanvuogit

Studeanta lea geatnegahtton čuovvut 80 % oahpahasas juohke lágiduvvon oahpahasvahku. Oahpu vuosttaš guokte beaivvi leat geatnegahtton.

Studeantaid aktiivvalaš searvan njálmmálaš hárbhallamiidda, joavkobargguide ja bagadallamiid lea eaktun dasa ahte oahpahas ja oahppan lihkestuvvá.

Fágaoahpaheaddji lágida oahppandiliid dan láhkái ahte studeanttat besset oadjebas birrasis hárbhallat giela.

Mielstudeanttat ja movttiidahtti biras ja oahppanresurssat konkretiserenávdnasiiguin doibmet gielalaš buvttadeapmái doarjjan.

Sámegeielagat ja earenoamážit árbečeahpit, geat bivdojit searvat vissis temáid olis, dorjot studeantaid háhkat gulahallangelbbolašvuoda.

Studeanta duodašta iežas oahppama bargomáhpá bokte (omd. bábirhámis, CD:s, luohkká digitála oahppolanjas). Studeanta dokumentere gielalaš buvttadeami temáid oktavuodas omd. govveavsttaiguin ja dialogaiguin.

Oahpu čadaheami oktavuodas fálo bagadallan. Vuodđun bagadallamii lea studeanta reflekšuvdnalogga ja bargomáhppa.

Čoaggánemiid gaskkas studeanttat sámástit gaskaneaset odđaaigge gulahallanreaidduid bokte.

9. Gáibádusat beassat eksámenii

- Rollaspeallu (eanemustá 3 studeantta) ráhkadeapmái ja njálmmálaš ovdanbuktímii searvan (sullii 10 minuhta). Sámegeiela geavaheapmi bargoproseassa vuolde deattuhuvvo. Rollaspeallu sáhtá leat fearán, muitalus dahje máinnas dialogahámmis.
- Oanehis njálmmálaš ovdanbuktin olles luohkkái (sullii 5 minuhta) fáttás maid ieš lea välljen.
- Reflekšuvdnaloggat mas árvvoštallá iežas gielalaš ovdáneami (unnimustá 3 logga ja juohke logga galgá leat sullii ½ siiddu)
- Prošeaktabargui (eanemustá 3 studeantta) ja njálmmálaš ovdanbuktímii searvan (sullii 10 minuhta). Sámegeiela geavaheapmi bargoproseassa vuolde deattuhuvvo. Prošeakta galgá vuodđuduvvot dasa mii lea relevánta oahpu sisdoalu ja máhtolašvuoda ektui.
- Teaksta (1 siidu) mas čájeha gielalaš máhtu ja ahte máhtá hábmet álkis cealkagiid. Prošeaktabarggu temá addá jođu čállit teavstta.

Ovdal eksámendilálašvuoda vällje studeanta bargomáhppas osiid čájehanmáhppii

- 1 rollaspeallu dahje iežas njálmmálaš ovdanbuktima
- 1 reflekšuvdnalogga
- 1 temábargu
- 1 teaksta prošeaktabarggu vuodul

Barggut galget sisabuktojuvvot šihttojuvvon áigemearrái ja dohkkehuvvot fágaoahpaheaddjis.

10. Eksámen

Oktagaslaš njálmmálaš eksámen čájehanmáhpa vuodul mii bistá sullii 15 minuhta.

Árvvoštallamis deattuhuvvo njálmmálaš giellageavaheapmi ja árvosátni dohkkehuvvon dahje ii dohkkehuvvo geavahuvvo.

.

11. Oahppočuoggáid dohkkeheapmi

Jos studenta lea váldán eará sullasaš fága, dát árvvoštallojuvvot sierra ohcama vuodul. Čujuhuvvo U/A láchkii § 3-5.

12. Lea go privatisttain vejolaš váldit dán fága

Eai leat.

13. Kvalitehtasihkkarastin

Čujuhuvvo SA kvalitehtasihkkarastinvuogádahkii, ja makkár vejolašvuodát/geatnegasvuodát studeanttain lea árvvoštallat Sámi allaskuvlla oahppofálaldagaid ja bálvalusaid kvalitehta.

Studeantadásis oahppu árvvoštallojuvvo evaluerenčoahkkimis ja studeanttat devdet árvvoštallanskovi oahpu loahpahettiin. Ásahusdásis oahppu árvvoštallojuvvo studeantaárvvoštallamiid, eksámenraporttaid, sensorraporttaid ja fágareportta vuodul.

14. Lohkkanmearri

Lea välljenláhkái lohka go lohkanmeari dáro-/ruotagillii/ suoma- dahje eará gillii. Lohkanmearri sáhtta muddejuvvot ja rievdaduvvot ovttasráđiid oahpaheddjiiguin ja studeanttaiguin.

Vuoddogirjjit

[Guttorm, Inga](#) & Johan
Jernsletten &
[Klaus Peter](#) Nickel

Dárogillii:

Davvin 3 – Nordsamisk for nybegynnere. Oslo, Folkets
brevskole. 1994. (186 s.)

Davvin 4 – samisk for nybegynnere. Folkets brevskole.

1993. (268 s.)

Ruotagillii:

Davvin 3 – nybörjarkurs i nordsamiska. Stockholm,
Utbildningsradion. 1983. (184 s.)

Davvin 4 - nybörjarkurs i nordsamiska. Stockholm,
Utbildningsradion 1985. (267 s.)

Suomagillii:

Davvin 3 – saamenkielen peruskurssi.

Helsinki, Yleisradio – Inari, Saamelaiskäräjät. 2007. (212
s.)

Davvin 4 – saamenkielen peruskurssi. Helsinki, Yleisradio

2001. (259 s.)

Giellaoahppagirjjit välljenláhkái

Pope, Kirsten & Máret Sára
Sámediggi

Eatnigiella. Kárášjohka, Davvi Girji. 1998.

Davvisámegiel grámmatihka.

[URL:www.risten.no/bakgrunn/gram/sme/index_se.htm](http://www.risten.no/bakgrunn/gram/sme/index_se.htm).

Vižžon 10.6.2009

Sátnegirjjit välljenláhkái *risten-no*

Sámediggi. URL: www.risten.no (Goas lohkan:
10.6.2009)

Davvi Girji (doaim)

Sámi - dáru - sámi sátnegirji. Davvi Girji. 2003.

- Svonni, Mikael
Ruotagillii:
Sátnegirji - Sámi-Ruota, ruota-sámi. Johkamohkki, Sámi Girjjit. 1990.
- Sammallahti, Pekka
Suomagillii:
Sámi-suoma-sámi-sátnegirji-Saamelais-suomalais-saamelainen sanakirja. Ohcejohka, Girjegiisá. 1993.
- Fernandez, M.M. Jocelyne
Fránskagillii:
Parlons Lapon – . Les Sames, langue et culture. Paris, L'Harmattan.1997.
- Sammallahti, Pekka & Klaus Peter Nickel
Duiskkagillii:
Sámi-duiskka sátnegirji. Kárašjohka, Davvi Girji. 2006.
- Elektruvnnalaš gáldu internehtas válljenláhkái**
Boađe mu mielde
Davvi Girji. 2007. URL:
<http://www.davvi.no/eGirji/580/580intro.php> (Goas lohkan:10.6.2009)
- Egirji*
Biigá. URL: www.egirji.no/meahccai/ (Goas lohkan:10.6.2009)
- Stáluid ja gufihhtariid máilbmi*
Sámi musea ja Davvi-Sámi luonddugovddáš. [Anár]. 2002. URL:
www.siida.fi/maahisweb/sapmi/sa_tieto_kertoijen.html (Goas lohkan:10.6.2009)
- Gulahalan*
Utbildningsradion. URL:
<http://www4.ur.se/gulahalan/>(Goas lohkan:10.6.2009)
- Sámigiella*
Skolverket. URL:
http://modersmal.skolutveckling.se/samiska/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=1&Itemid=62 (Goas lohkan:10.6.2009)
- Oahpa!*
Tromsa, Romssa universitehta/The University of Tromsø. 2009. URL: <http://giellatekno.uit.no/oahpa/index.html> (Goas lohkan:10.6.2009)